

BILDANDE AV NATURRESERVATET *Stabergs ö* I FALU KOMMUN

Beslut

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Falu kommun det område som framgår av bifogad beslutscharta, bilaga 2, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser ska märkas ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Falu kommun med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *Föreskrifter*).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn skall vara ***Stabergs ö***.

Falu kommun fastställer samtidigt skötselplanen, enligt bilaga 5, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd till miljöbalken m.m.

Förvaltare av reservatet ska vara Falu kommun.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Stabergs ö
Län, kommun	Dalarnas län, Falu kommun
NVR id	2049618
Fastigheter	Uddnäs 33:1, omr 2 och 3
Lägesbeskrivning	Cirka 8 km sydost om Falun
Areal	38,5 hektar
Fastighetsägare	Falu kommun
Naturvårdsförvaltare	Falu kommun

Syfte med naturreservatet

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Syftet med naturreservatet är att tillgodose och utveckla områdets rekreations- och friluftslivsvärden där Stabergs ö är en viktig del i Runns skärgårdsliknande sjölandskap.

Bevara biologisk mångfald

Syftet är också att bevara och utveckla områdets biologiska värden och bidra till förbättrad grönstruktur mellan öarna i Runn och till fastlandet.

Syftet ska tillgodoses genom att

- Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens möjlighet till friluftsliv. Anläggningarna för friluftslivet ska ha en kanaliserande effekt i syfte att uppnå en långsiktig samexistens mellan friluftsliv, värdefulla naturmiljöer och biologisk mångfald.
- Skogliga skötselinsatser utförs för att bidra till att skapa nya naturvärden och upplevelsevärden som är knutna till naturmiljön.

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

Sjön Runn där Stabergs ö ligger är av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kapitlet 6 § första stycket miljöbalken, (FW 26). Bildande av naturreservat stärker värdena inom område av riksintresse för friluftsliv ytterligare.

Området är tätortsnära och har särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftsaktiviteter och berikande upplevelser i natur- och/eller kulturmiljöer året runt. Åtgärder i form av anläggningar ökar tillgängligheten och möjligheten för allmänheten att upptäcka och använda området.

På Stabergs ö finns möjligheter att utveckla naturvärden som medverkar till ökad biologisk mångfald och förbättrad grönstruktur i området.

För att områdets frilufts- och naturvärden ska bevaras och utvecklas behöver friluftsanpassade anläggningar byggas, skogen undantas från normalt skogsbruk och skötseln ställas om till att främst gynna naturvärden.

Föreskrifter för naturreservatet

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Falu kommun att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avstycka fastighet eller tomt
2. gräva, schakta, dämma, muddra, anordna upplag eller på annat sätt skada/påverka mark och vatten
3. uppföra helt ny byggnad eller anläggning på mark eller i vatten med följande undantag:
 - uppförande av byggnad eller anläggning på mark eller vatten för friluftslivets behov
4. uppföra mast eller antenn
5. sprida gödsel, aska i gödslingssyfte, kalk eller bekämpningsmedel
6. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
7. dra fram mark-, vatten- eller luftledning med följande undantag:
 - nedgrävning av ledning inom det vatten- och landområde som markerats på föreskriftskartan, bilaga 3, får utföras med tillstånd från Falu kommun.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av reservatet enligt svensk standard samt iordningställande av rastplatser eller andra anordningar för friluftslivet
2. naturvårdsinriktad skötsel, såsom naturvårdsanpassad gallring och punktinsatser som ringbarkning eller fällning av enstaka träd och röjning samt sparande av befintlig stående och liggande död ved (träd), enligt karta i bilaga 3
3. undersökningar av markslag, landskapselement, växt och djursamhällen samt arter.

C Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning exempelvis genom att borra, måla, mejsla eller på annat sätt skada berghällar eller block,
2. skada växande, döda, stående eller omkullfallna träd, stubbar och buskar.

Utan kommunens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samla in ryggradslösa djur eller klättra i boträd,
4. elda på annan än anvisad plats under perioden 1 april – 1 november.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för reservatets vård och skötsel, samt uppföljning av bevarandemål och åtgärder, och som framgår av föreskrifterna under B.

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Falu kommun i samband med tillsynsuppdrag.

Det är tillåtet att plocka blommor, bär eller matsvamp.

Förtydliganden av föreskrifter

I punkten B2 anges *naturvårdsanpassad gallring* som skötselåtgärd. Naturvårdsanpassad gallring innebär att man genom åtgärder skapar en större variation i ålder och täthet samt planerar för ökad stabilitet i trädskiktet, lämnar stående och liggande död ved för att förstärka de naturvärden som finns på ön.

Dispens från föreskrifter

Falu kommun kan med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet om det finns särskilda skäl.

Beskrivning av området

Området omfattar ca 14 hektar fast mark och cirka 24,5 hektar vattenområde. Reservatet består av en stor och en liten ö där skogen på den mindre ön har blandad åldersstruktur med inslag av äldre tallar. Den stora ön har jämnare åldersstruktur då den kalavverkades på 1960-talet. Det finns även spår av vägar och diken kopplade till tidigare odlingsmarker.

Rekreation- och friluftslivsvärden

Området har stor betydelse för det rörliga friluftslivet och är välbesökt året runt då det är naturskönt och tätortsnära. Vintertid nyttjas området flitigt av skridsko-, skid- och skoteråkare samt fiskare. Sommartid nyttjas öarna framförallt av båt- och sommarstugeägare samt kajak- och kanotpaddlare. Öarna med omgivande vattenområde fyller en viktig funktion för folkhälsan genom att området är lättillgängligt.

Falu kommun ser att det är möjligt att utveckla området för rekreation och friluftsliv. Idag saknas iordningsställda rastplatser i området. Anpassade anläggningar på attraktiva och lämpliga ställen skulle förbättra och öka tillgängligheten till området för besökare.

Naturvärden

Skogen på den mindre ön söder om Stabergs ö som ingår i reservatet har blandad åldersstruktur med inslag av gamla tallar (>150 år). Här finns möjlighet att gynna den rödlistade skalbaggen reliktböck (Nothorhina punctata), som finns på omgivande öar, genom att låta lämpliga tallar i solexponerade lägen utvecklas.

Den större ön har påverkats av skogsbruk, senast under 1960-talet då en fröträdställning av tall avverkades och tidigare odlingsmark planterades med gran. Därefter har ingen skötsel utförts vilket har lett till en fri utveckling av skogen. Åldern på skogen uppgår till ca 60 år. Öns västra sida är talldominerad och har vissa biologiska värden för både växt- och djurliv. På öns östra sida dominerar den täta planterade granskogen som inte sköts sedan planteringen utfördes. Lövträd som lämnades kvar har utvecklats och bildat mer lövrika områden som ger variation till öns naturmiljö. Asp förekommer i relativt hög grad i dessa delar. Rester av tidigare vägar och diken kopplade till odlingsmarken bidrar till strukturer i området.

Fågellivet i området är förhållandevis rikt. Sjöfåglar som häckar eller som regelbundet påträffas i området under häckningstid är skäggdopping, storlom, smålom, storskrake, småskrake, fisktärna och drillsnäppa. Andra fåglar som uppträder till och från i området är fiskgjuse, lärkfalk, häger, spillkråka och tjäder.

Frånvaron av skötsel har bidragit till att ön har utvecklingsbara biologiska värden för både växt- och djurliv.

Kulturhistoriska värden

Stabergs ö har längre tillbaka i tiden hört till Lönnemossa bergsmansgård och man använde ön för bland annat sommarbete för kreatur och eventuellt även odling/slätter. Idag är de två tidigare öppna odlingsmarkerna planterade med gran och resterna av en körväg som förbinder odlingsmarkerna synlig. Sommarbetet upphörde under 1950-/1960-talet.

Planeringsbakgrund

Sjön Runn är riksintresse för friluftsliv (FW26) enligt miljöbalken kap. 3 § 6. I Översiktsplan FalunBorlänge 2014 pekas Runn ut som en strategisk resurs där rekreation och friluftsliv är prioriterad markanvändning och en fördjupad översiktsplan ska tas fram med fokus på dessa värden.

Enligt Falu kommuns naturvårdsprogram som antogs 10 juni 2010 ska kommunen arbeta för att långsiktigt bevara områden som av kommunen klassas som särskilt värdefulla. Klassningen utgår framförallt från områdenas biologiska värden men även om det har betydelse för rekreation och friluftsliv samt om området är tätortsnära. Falu kommun har bedömt att Stabergs ö med sitt tätortsnära läge och höga värden för friluftslivet, är särskilt värdefullt och att ett kommunalt naturreservat är en lämplig form för att bevara området. Genom naturreservatsbildningen kan kommunen långsiktigt bevara området och säkerställa och utveckla dess rekreations-, friluftsliv- och naturvärden.

Miljömål

Att skydda Stabergs ö genom en reservatsbildning bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Ärendets handläggning

2003 bifölls en motion inom Falu kommun om att bilda naturreservat av flera öar i Runn där Stabergs ö ingår. Motivet till naturreservatsbildningen är att främja det rörliga friluftslivet och bevara naturvärden samt att för framtiden skapa nya naturkvaliteter genom att höja det skogliga naturvärdet på öarna i Runn.

2008 bildades naturreservatet Runns norra öar som ett första steg i det arbetet. Ytterligare öar inventerades sedan av dåvarande miljöförvaltningen och i det arbetet framkom att Hinsnorsön var den mest intressanta av de privatägda öarna att gå vidare med. En avverkningsanmälan gjorde att arbetet med Hinsnorsön prioriterades och i dialog med markägaren skrevs 2011 ett 50-årigt naturvårdsavtal för att bevara skogen på ön.

Nästa etapp i arbetet är Stabergs ö som Falu kommun äger. Under vintern/våren 2018 återupptogs arbetet med att bilda naturreservat i Runn. Ett informationsmöte hölls i maj med fastighetsägare på ön. Vidare ansökte miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen under våren 2018 om markåtkomstbidrag från Naturvårdsverket för 50 % av skogsvärdet vilket Naturvårdsverket har beviljat. För arbetet att iordningställa reservatet kommer kommunen att ansöka om LONA-medel från länsstyrelsen.

Ett förslag till beslut, med föreskrifter och skötselplan, arbetades fram av miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen under våren och sommaren 2018. Som en del i reservatsprocessen skickades förslaget ut på remiss till sakägare, intresseorganisationer och andra myndigheter under sommaren 2018.

Motiv för bildande av naturreservat

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, (se 7 kap. 4 § miljöbalken).

Skyddsform

Stabergs ö ingår i ett skärgårdsliknande sjölandskap i sjön Runn där både sjön och öarna har ett högt värde ur rekreations- och friluftslivsynpunkt. Genom naturreservatsbildning av Stabergs ö stärks dessa värden samtidigt som biologiska värden kan utvecklas på längre sikt.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Området är av stort allmänt intresse genom sitt tätortsnära läge och den variationsrika naturen. Det tätortsnära läget gör området tillgängligt för rekreation och friluftsliv. Med riktade förutsättningar finns möjligheter att skapa och utveckla höga naturvärden.

Ett långsiktigt skydd medverkar till att områdets värden bevaras och utvecklas för att uppnå natureservatets syften. En utveckling av naturreservatet Stabergs ö stärker även riksintressets värden i området. Beslutet att inrätta ett områdesskydd bedöms därför vara förenligt med bestämmelserna i 3 och 4 kap i miljöbalken. Naturreservatet Stabergs ö medverkar även till att uppfylla gällande kommunalt beslut från 2003 om bildande av naturreservat av öar i sjön Runn samt Översiktsplan FalunBorlänge.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Falu kommun att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Ett permanent skydd av Stabergs ö medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Falu kommun bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Av ovan redovisade skäl anser Falu kommun att Stabergs ö ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Verksamheter och åtgärder m.m. kan, utöver aktuella föreskrifter, även kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller av bestämmelser i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen samt Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet, i den mån naturreservatets föreskrifter strider mot dessa. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Beslutande

Detta beslut har fattats av kommunfullmäktige i Falu kommun § 54, 2018-12-13.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras på kommunens digitala anslagstavla enligt kommunallagen kap 8 §13 samt i Dala-Demokraten och Falu-Kuriren i enlighet med 27 § förordningen om områdesskydd m.m. enligt miljöbalken.

Överklagan

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen i Dalarnas län genom skrivelse till Falu kommun, enligt anvisningar i bilaga 4.

Bilagor

Bilaga 1: Översiktskarta

Bilaga 2: Beslutskarta

Bilaga 3: Föreskriftskarta

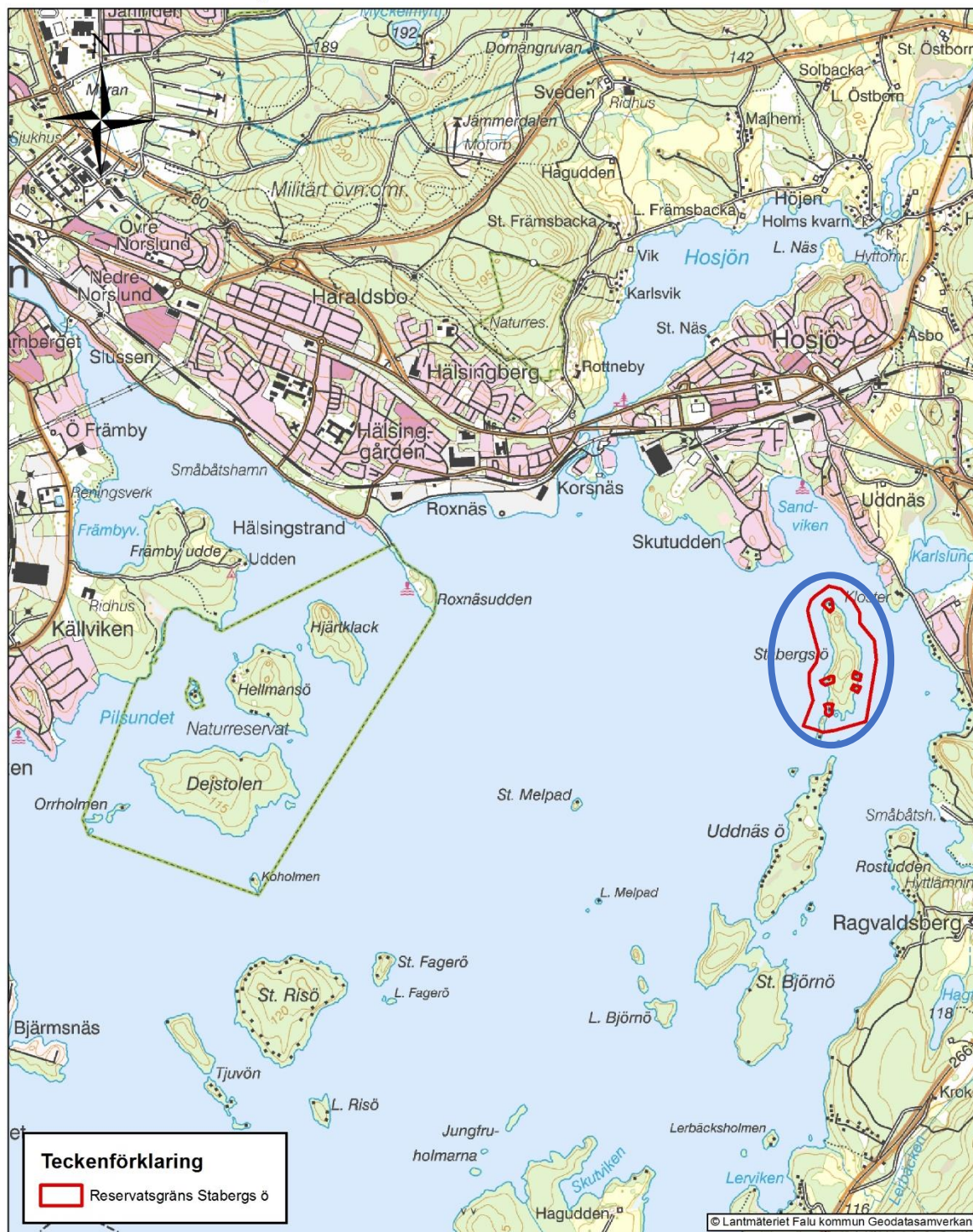
Bilaga 4: Anvisningar hur man överklagar beslutet

Bilaga 5: Skötselplan

BILAGA 1

Översiktskarta

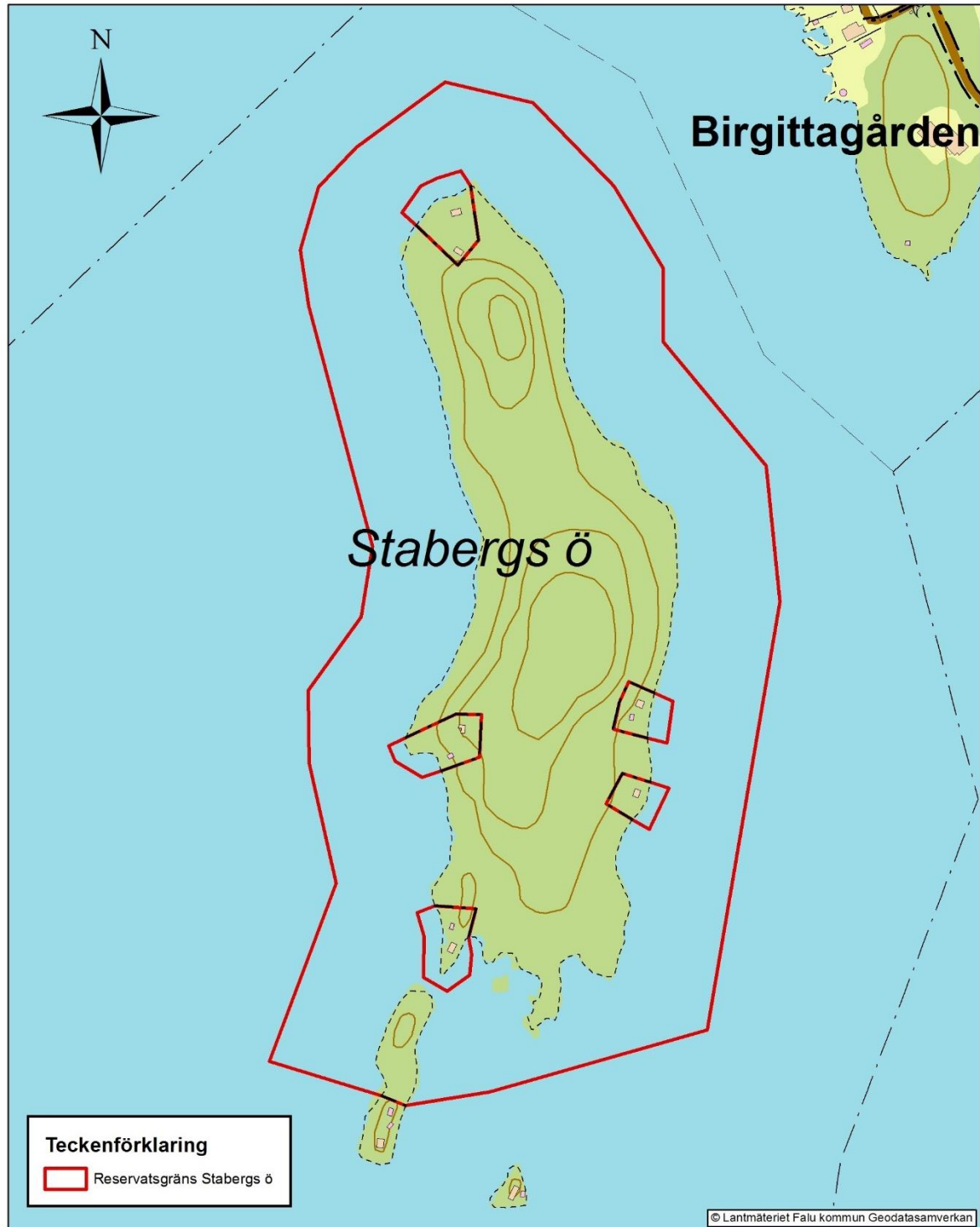
Naturreservatet Stabergs ö

BILAGA 2

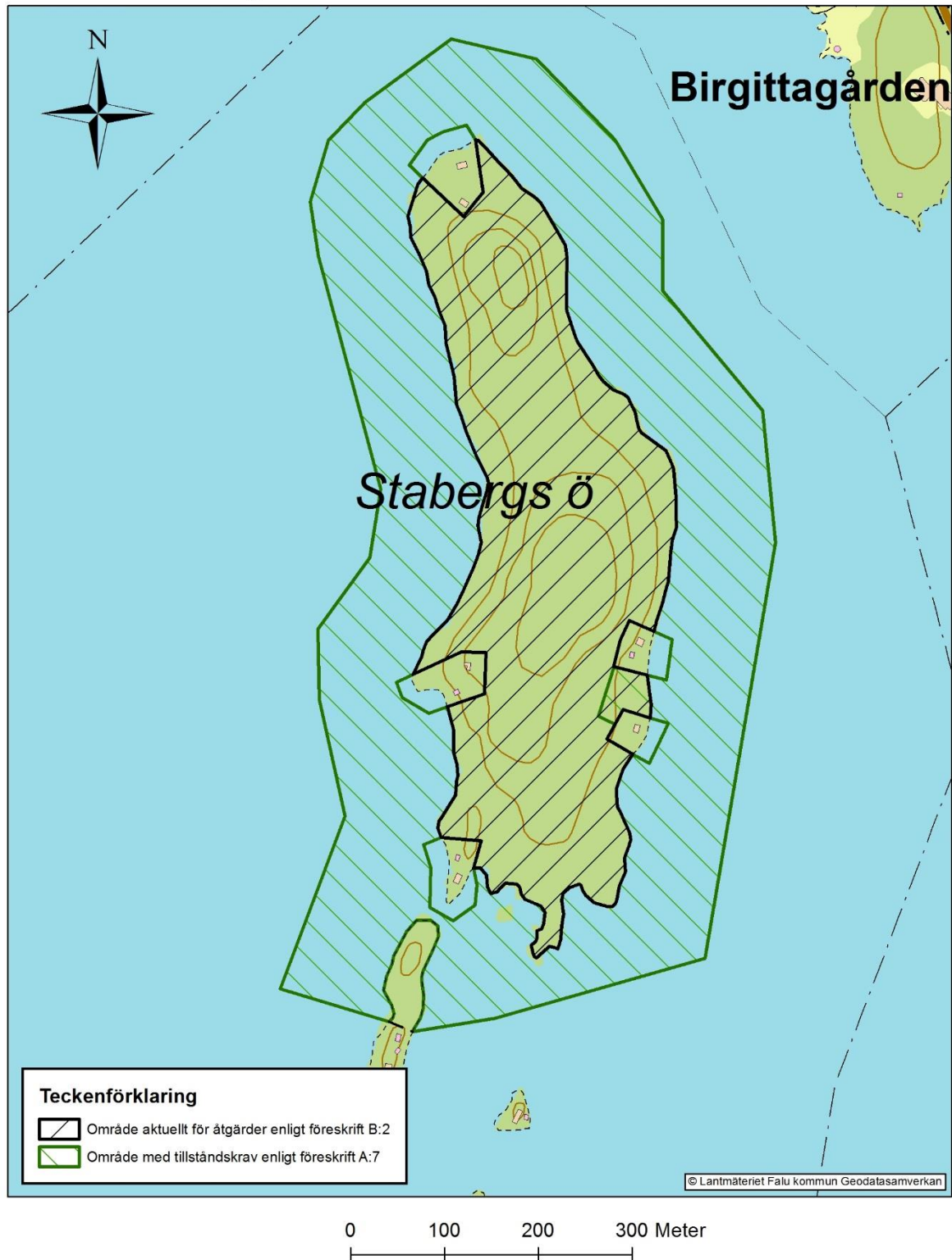
Beslutskarta

Naturreseptatet Stabergs ö

BILAGA 3

Föreskriftskarta Naturreservatet Stabergs ö

BILAGA 4

Anvisningar för att överklaga ett kommunalt beslut

Om du är missnöjd med Falu kommuns beslut kan du överklaga det till Länsstyrelsen.

Så här gör du för att överklaga:

1. **Senast tre veckor** efter att du tagit del av beslutet skriver du ett brev med rubriken "Överklagande till Länsstyrelsen i Dalarnas Län".
2. I början av brevet skriver du **vad** beslutet gäller, **diarienumret** på beslutet och **datumet** då Falu kommun fattade beslutet.
3. Beskriv sedan **hur** du vill att beslutet ändras och **varför**.
4. I brevet ska du också skriva ditt namn, adress och andra **kontaktuppgifter** och gärna ditt personnummer.
5. Skicka med de **handlingar** eller annat som du tycker är viktiga för ärendet.
6. **Skriv under** och skicka brevet till:

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Falun kommun
791 83 Falun

OBS! Brevet måste ha kommit till förvaltningen senast tre veckor efter att du tagit del av beslutet.

När miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen får ditt överklagande

Först kontrollerar vi om det kommit in i rätt tid, det vill säga inom tre veckor efter att du fått beslutet. Därefter bedömer vi om det går att ändra beslutet på det sätt som du önskar. Om vi anser att det inte är lämpligt att ändra beslutet, skickar vi ditt överklagande vidare till länsstyrelsen i Dalarnas län. Vi meddelar dig om ditt överklagande skickas till länsstyrelsen.

Om du har frågor om hur du överklagar

Du kan kontakta oss på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen om du har frågor om hur du överklagar, på telefon 023 – 830 00 eller e-post: kontaktcenter@falun.se.

Skriv diarienumret på beslutet i ärenderubriken på meddelandet.

Skötselplan för naturreservatet

Stabergs ö

Innehåll

1	Administrativa data.....	2
2	Beskrivning av området och bevarandevärden.....	3
3	Avvägningar mellan bevarandevärden	5
4	Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	5
5	Jakt.....	10
6	Dokumentation och uppföljning.....	11
7	Revidering av skötselplanen.....	11
8	Bilagor	11

1 Administrativa data

Namn	Stabergs ö
Län, Kommun	Dalarna, Falu kommun
NVR id	2049618
Fastigheter	Uddnäs 33:1, omr 2 och 3
Areal	38,5 ha
Fastighetsägare	Falu kommun
Läge	Cirka 8 km sydost om Falu centrum Koordinat: X=6718034, Y= 150336 Koordinatsystem: Sweref 99 15 45
Markslag Barrblandskog Vatten	Areal (ha) 14 ha 24,5 ha
Prioriterade bevarandevärden	▪ Friluftsliv och rekreation ▪ Biologisk mångfald
Anläggningar i och i anslutning till reservatet	▪ En landstigningsplats för kanoter, kajaker och mindre båtar ▪ En rastplats vid stranden med information om reservatet, rastskydd, eldstad och torrdass ▪ Yttre gränsmarkering ▪ Fem fritidshus med tillhörande uthus finns på ön. Fastigheterna inklusive vattenområde i anslutning till fastigheterna ingår ej i naturreservatet.
Naturvårdsförvaltare	Falu kommun

2 Beskrivning av området och bevarandevärden

Värden för rekreation och friluftsliv

Stabergs ö ligger nära fastlandet vid Uddnäs och Karlslund, cirka åtta kilometer sydost om Falu centrum. Stabergs ö och vattenområdet kring ön är naturskönt och välbesökt både sommar och vinter och har stor betydelse för det rörliga friluftslivet och folkhälsan. Det är lättillgängligt, framförallt vintertid. Då nyttjas stränder och omgivande vattenområde flitigt av skridskoåkare, skidåkare, fiskare och skoteråkare. Sommartid nyttjas området framförallt av båtägare, kanotister och fritidshusägare.

Stabergs ö ligger längs en av många kanotleder i Runn vilket innebär en möjlighet för kanotister att rasta/slå nattläger på ön och uppleva naturmiljön. Även vintertid finns möjlighet för skidåkare, skridskoåkare med flera att rasta här.

Stabergsöns relativt nära läge till fastlandet gör den bland annat lämplig som utflyktsmål och rastställe för personer och sällskap som vill göra kortare utflykter på Runn.

Naturvärden

Stabergs ö är en skogsklädd ö i nordöstra delen av Runn. Marken är sten- och blockrik, framför allt på västra sidan där vattnet svallat ur det finare materialet. Skogen på den mindre ön söder om Stabergs ö och som ingår i reservatet har blandad åldersstruktur med inslag av gamla tallar (>150 år).

Den stora ön har påverkats av skogsbruk, senast under 1960-talet då en fröträdställning av tall avverkades och tidigare odlingsmarker planterades med gran. Därefter har ingen skötsel utförts vilket har lett till en fri utveckling av skogen. Åldern på skogen uppgår idag till ca 60 år. Öns västra sida är talldominerad och har vissa biologiska värden för både växt- och djurliv. På öns östra sida dominerar den täta planterade granskogen som inte skotts sedan planteringen utfördes. Lövträd som lämnades kvar har utvecklats och bildar ett antal mer lövrika områden som ger variation till öns naturmiljö. Asp förekommer i relativt hög grad i dessa delar. Rester av tidigare vägar och diken kopplade till odlingsmarken bidrar till strukturer i området.

Värdefulla arter

Någon artinriktad inventering har inte utförts på Stabergs ö. På omgivande öar och längs Runns stränder finns dock den rödlistade skalbaggen reliktböck (Nothorhina punctata) som är beroende av mycket gammal och solexponerad tall. Genom att låta lämpliga gamla tallar i solexponerade lägen på Stabergsön utvecklas, finns det förutsättningar att gynna reliktböcken i framtiden.

Fågellivet på och runt ön är förhållandevis rikt. Sjöfåglar som häckar eller som regelbundet påträffas i området under häckningstid är skäggdopping, storlom, smålom, storskrake, småskrake, fisktärna och drillsnäppa. Andra fåglar som uppträder i området är spillkråka, fiskgjuse och lärkfalk.

Kulturhistoriska värden

Stabergs ö hörde tidigare till bergsmansgården i Lönnemossa. Sommartid kördes kreatur ut till ön för bete. Detta förekom fram till mitten av 1900-talet. Det finns spår av en bruksväg som förbinder två odlingsområden som omgärdas av diken. Odlingsmarkerna (se figur 1) är sedan 1960-talet planterade med granskog. De kulturhistoriska lämningarna i området, till exempel bruksvägen, är svåra att åldersbestämma. Om de tillkommit innan 1850 omfattas de av kulturmiljölagen och får inte förstöras eller skadas.

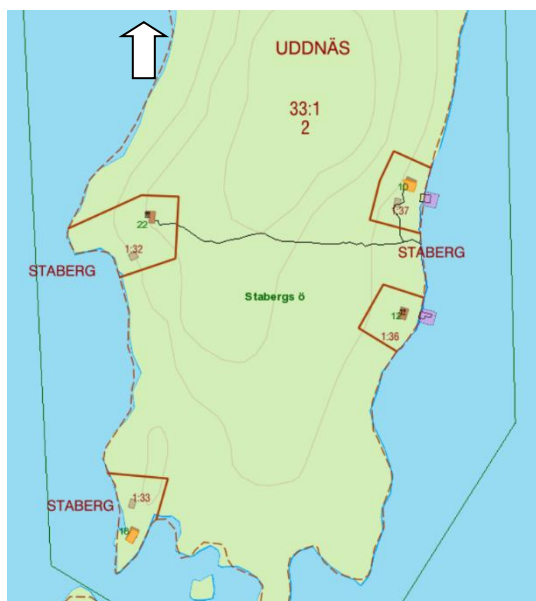

Figur 1. Utsnitt av historiska kartor över Stabergs ö från 1725 (Geometrisk Charta öfver Holms Hogsjö och Knifwa Bergslager) och från 1869 (Laga skifte) samt ett flygfoto från 1961 som visar de tidigare odlingsmarkerna.

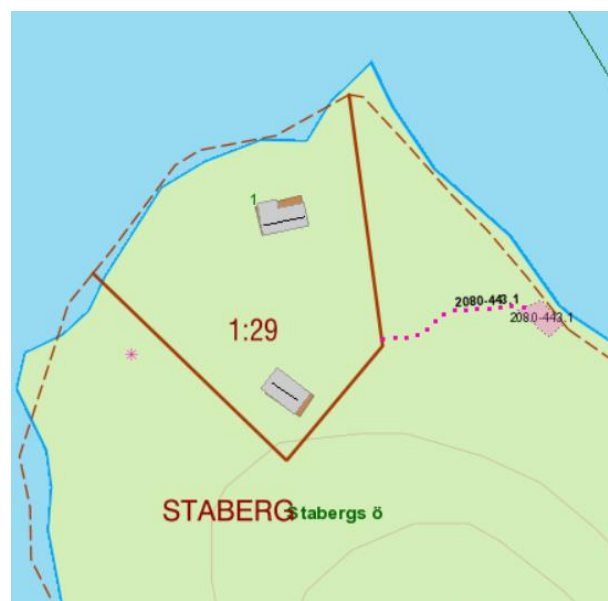
Infrastruktur och servitut

En nedgrävd elkabel går tvärs över ön i öst-västlig riktning (se figur 2). Två fastigheter är anslutna till elkabeln. Ytterligare anslutningar till elnätet kan bli aktuella i framtiden och bör då ske genom anslutning till ledningen i vattnet.

Till fastigheten Staberg 1:29 på norra delen av ön finns ett servitut för gångväg och båtplats (se figur 3).

Figur 2. Elkabel, svart linje, tvärs över ön.

Figur 3. Servitut för gångväg och båtplats.

3 Avvägningar mellan bevarandevärden

Syfte med naturreservatet

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Syftet med naturreservatet är att tillgodose och utveckla områdets rekreations- och friluftslivsvärden där Stabergs ö är en viktig del i Runns skärgårdsliknande sjölandskap.

Bevara biologisk mångfald

Syftet är också att utveckla och bevara områdets biologiska värden och bidra till förbättrad grönstruktur mellan öarna i Runn och till fastlandet.

Prioriteringar mellan bevarandevärden

De prioriterade bevarandevärdena är i princip likställda. Friluftsliv och rekreation prioriteras i anslutning till befintliga anordningar för friluftslivet. I övriga områden prioriteras bevarande och utveckling av befintliga naturvärden.

4 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Stabergs ö har en relativt ovanlig skogshistoria för att vara ett naturreservat. I början av 1960-talet var ön i princip helt kalavverkad och de gamla åkrarna var i ett stadie av igenväxning. Efter avverkningen planterades förmodligen ön med tall och gran men lämnades sedan utan några mer omfattande skogliga åtgärder. Uppgifter finns om att viss vedhuggning har förekommit.

Resultatet av utebliven skogsskötsel har inneburit att skogen på ön är mycket tät och i stora delar klen för sin ålder. Variationen i trädslagsblandning är dock relativt stor då ingen systematisk röjning av löv har skett (som var brukligt inom skogsbruket tidigare).

För att öka värdet för besökare samt växt- och djurliv på ön bör skogen inledningsvis skötas genom en naturvårdsanpassad gallring. Syftet med åtgärden är att förstärka de värden som finns på ön och skapa en större variation i ålder och täthet. Det är också viktigt att planera för ökad stabilitet i trädskiktet. Efter de initiala åtgärderna kommer skogen att lämnas för i princip fri utveckling så att den så småningom närmar sig ett naturskogsliknande tillstånd. Punktinsatser för att gynna enskilda träd (till exempel ringbarkning), fällning av riskträd eller röjning av granplantor kan bli aktuellt. Behov av punktinsatser kontrolleras vid uppföljning av naturreservatets utveckling. Med tanke på öns tidigare odlingshistoria kan skogsbete vara en möjlig skötselmetod om förutsättningar finns.

Mindre stigar och rester av en gammal väg med diken vid odlingsmarken finns på ön. Tydliga stigar, vägen samt odlingsrösen markeras innan skogsåtgärder utförs för att behållas intakta.

Om det är praktiskt möjligt samlas grenar och toppar ihop och transporteras bort från ön vid den naturvårdsanpassade gallringen. Annars lämnas det i högar som eldas upp eller får brytas ner på plats.

Bevarandemålen beskriver det tillstånd för respektive skötselområde som råder när målen är uppfyllda. Utveckling till naturskogsliknande förhållanden kommer att ta mycket lång tid på grund av skogens idag relativt unga ålder. Tidshorisonten för när målen nås är därför mycket lång, kanske 50 år eller längre.

Reservatet är indelat i åtta skötselområden beroende på naturtyp och skötselriktning. Utöver dessa skötselområden behandlas även skötselområdet *Friluftsliv och anläggningar*. Där kommer skötselåtgärder att genomföras för att öka områdets tillgänglighet, säkerhet och upplevelsevärden. Vid en utveckling av friluftslivet i området och om behov uppstår ska det vara möjligt att anlägga och iordningställa ytterligare anläggningar för friluftslivet på lämplig plats. Det kan röra sig om exempelvis markerade stigar och ytterligare en övernattningsplats med tillhörande anordningar.

Skötselområde 1: Grandominerad barrskog

Beskrivning

Skötselområde 1 ligger på öns nordöstra sida och lutar brant ner mot vattnet. Skogen är tät och grandominerad med ett stort inslag av löv längs stranden. Bäver har fällt många träd som ligger i strandkanten och en bit upp i skogen.

I norra delen av området finns ett servitut för gångstig och båtplats tillhörande öns nordligaste bebyggda fastighet.

Bevarandemål

Naturskogsliknande barrskog med träd i varierande dimensioner och olikåldrighet samt med förekomst av stående och liggande död ved. Närmast stranden dominerar lövet.

Skötselåtgärder

En naturvårdsanpassad gallring utförs för att utveckla områdets naturvärden och olikåldrighet samt att gynna lövdominansen vid strandkanten. I brantare partier kan fällda träd lämnas kvar, i övriga området avlägsnas virke, grenar och toppar. I anslutning till den bebyggda fastigheten

i den norra delen tas riskträd ner och åtgärder för att öka ljusinsläpp, hålla stigen och båtplatsen (servitut) fria genomförs.

Skötselområde 2: Tallskog av varierande ålder

Beskrivning

Skötselområde 2 består av en tät och ogallrad tallskog med inslag av björk. I de lägre partierna, i höjd med den norra gamla odlingsmarken, dominerar istället gran. Marken är mycket stenbunden och längs stranden är det bitvis rena klapperstensfältet.

Bevarandemål

Skogen ska präglas av olikåldrighet med varierande täthet och en dominans av tall men där inslaget av björk är tydligt. Det lägre liggande området vid den gamla odlingsmarken domineras av gran.

Inom området finns en rastplats vid stranden.

Skötselåtgärder

För att utveckla området mot en mer olikåldrig och variationsrik barrskog utförs en naturvårdsanpassad gallring. Gallringen genomförs så att variationen i skogens ålder och täthet ökas där utvalda trädindivider gynnas. Vissa områden, t ex stenpartier, kan lämnas för fri utveckling. Generellt gynnas björk i området.

Intill och kring bebyggda fastigheter sparas och gynnas stormfasta träd.

Skötselområde 3: Ogallrad granskog på gammal odlingsmark

Beskrivning

Skötselområde 3 består av två separata områden med tät, ogallrad drygt 60-årig granskog. Den norra delen har en del grövre och döda träd där det förekommer hackspår av spillkråka. Fältskikt saknas i princip. Marken har tidigare brukats som åker men planterades igen när resten av ön avverkades i början på 1960-talet. Gamla diken omger odlingsmarken och enstaka odlingsrösen ligger staplade i kanterna. En vägbank binder ihop de två områdena och leder ner till stranden på den östra sidan av ön.

Bevarandemål

Äldre granskog med träd i varierande dimensioner och rik förekomst av stående och liggande död ved. Inslag av lövvegetation förekommer, särskilt i områdets kanter, strandzon och vid bebyggda fastigheter. Samtliga odlingsrösen, gamla diken och vägbanken är fria från träd- och buskvegetation.

Skötselåtgärder

En naturvårdsanpassad gallring utförs där gran i olika dimensioner samt lövträd sparas för att bilda en variationsrik, flerskiktad skog. I den grövre granskogen i områdets norra del utförs en mer försiktig gallring, området lämnas sedan för att utvecklas mot ett naturskogstillstånd.

Lövträd i strandzon och kanterna gynnas. Partier med tätare och klenare granskog gallras för att ge en dimensionstillväxt och så att lövträd har möjlighet att etablera sig och gynnas.

I anslutning till bebyggda fastigheter tas riskträd ner och åtgärder för att öka ljusinsläpp och gynna lövträd genomförs.

Odlingsrösen, gamla diken och vägbanken friställs från träd och buskar för att framhäva områdets kulturhistoria. Återkommande röjningar genomförs vid behov.

Skötselområde 4: Asp och björkskog med tallinslag

Beskrivning

Skötselområde 4 består av fyra olika delområden i varierad storlek med en självföryngrad lövskog med främst asp och björk. Den är oröjd och ogallrad och självgallring pågår med relativt god förekomst av ung död ved som följd. I vissa delar är inslaget av tall märkbart och en del ung gran håller på att etablera sig.

Bevarandemål

Lövdominerad äldre skog med inslag av spärrgreniga tallar. God förekomst av stående och liggande död ved.

Skötselåtgärder

All gran och en del yngre tall avverkas/gallras bort för att gynna dimensionstillväxt hos lövträden och enstaka större tallar. All befintlig, stående och liggande död ved inom området sparas. För att bibehålla och utveckla lövdominansen bör granunderväxt kontinuerligt hållas efter. Stenpartier undantas från skogsåtgärder.

Vid angränsande bebyggda fastigheter utförs åtgärder för att minimera risken att omgivande träd riskerar att falla och skada byggnader.

Skötselområde 5: Grandominerad ungskog

Beskrivning

Skötselområde 5 består av en ca 35-årig, tät ungskog med mest gran. En lövskärm har avverkats tidigare där ca 5 % löv har sparats.

Bevarandemål

Blandskog med dominans av gran och löv och med en variation i täthet och ålder. Lövinslaget är särskilt tydligt mot angränsande fastigheter med byggnader.

Skötselåtgärder

Ungskogen gallras för att gynna lövinslaget och skapa en mer varierad och lättillgänglig skog. Allt löv sparas och ges utrymme för dimensionsutveckling. Särskilt i angränsning till

fastigheterna med byggnader gynnas lövträden för att bidra till en ljusare omgivning.

Skötselområde 6: Ung tätvuxen tallskog

Beskrivning

Skötselområde 6 består av ett oröjt och ogallrat 50-årigt tallbestånd.

Bevarandemål

Naturskogsartad barrskog där tall dominerar och mängden stående och liggande död ved är stor.

Skötselåtgärder

Området lämnas till stor del för fri utveckling mot ett naturskogstillstånd. I de högre liggande delarna med god bärighet utförs en naturvårdsanpassad gallring/röjning för att öka dimensionstillväxten av tall. I anslutning till den bebyggda fastigheten i sydväst kan riskträd tas ner och åtgärder för att öka ljusinsläpp genomföras.

Skötselområde 7: Gammal tallskog på mindre ö

Beskrivning

Skötselområde 7 är omkring 0,5 hektar och består av ett tallbestånd med blandad åldersstruktur med inslag av gamla tallar.

Bevarandemål

Skogen ska vara en flerskiktad tallskog.

Skötselåtgärder

Fri utveckling av tallskogen där gamla tallar i strandlinjen friställs så att de blir solexponerade.

Skötselområde 8: Liten rönnskog

Beskrivning

Skötselområde 8 är mycket litet och ligger i anslutning till den gamla odlingsmarken. Det domineras helt av rönn.

Bevarandemål

Området domineras av rönn.

Skötselåtgärder

Området lämnas i princip för fri utveckling. Gran- och tallplantor röjs dock bort vid behov för

att säkra lövdominansen.

Skötselområde 9: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

På öns västra sida anläggs en rastplats med eldstad och torrdass samt möjlighet för övernattnig. Rastplatsen blir även tillgänglig för utövare av vinteraktiviteter, till exempel skridsko- och skidåkare. En informationstavla välkomnar besökare till området samt beskriver reservatet.

Vid rastplatsen är strandområdet tillgängligt för kanotister och eventuellt mindre båtar.

Bevarandemål

Bevarandemålen är uppfyllda när:

- Rastplats med informationstavla om reservatet finns iordningställd.
- Sjöbotten och strandområde är iordningställd för landstigning med kajak eller kanot.
- Reservatets gränser är markerade i strandlinjen.

Skötselåtgärder

Initiala åtgärder

- Anläggning av rastplats med eldstad, slobod och torrdass samt uppförande av informationstavla om naturreservatet.
- Iordningställande av vatten- och strandområde vid rastplatsen för att kunna landstiga med kajaker och kanoter.
- Markera reservatets gränser längs strandlinjen, enligt gällande svensk standard.

Löpande skötsel

- Rastplatsen ska vara tillgänglig och ge ett städat intryck, informationstavlan håller god kvalitet med aktuell information.
- Städning av mark- och vattenområden ska utföras vid behov.
- Riskträd i anslutning till rastplatsen åtgärdas vid behov.

5 Jakt

Jakt är inte reglerat i föreskrifterna för reservatet. Falu kommun är markägare och kan på det sättet styra eventuell jakt i området. Idag bedrivs ingen jakt på Staberg ö.

6 Dokumentation och uppföljning

Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att dokumentera genomförda skötselåtgärder. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt genomförd tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning

För att veta om uppsatta bevarandemål nås, om genomförda skötselåtgärder har varit relevanta och om kostnaderna står i proportion till resultaten ska uppföljning genomföras. För uppföljningen svarar Falu kommun. Uppföljning ger vägledning om ytterligare anläggnings- eller bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla en gynnsam utveckling av friluftslivet och bevarandetillståndet.

7 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och ska revideras av förvaltaren och beslutas av ansvarig nämnd då uppföljningen indikerar att behov finns eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

8 Bilagor

- I. Beräknade kostnader
- II. Karta över skötselområden
- III. Karta över målpunkter/anläggningar för friluftslivet

BILAGA I

Kostnader för marknadsvärdeminskning, iordningställande av naturreservatet och förvaltning**1: Marknadsvärdeminskning**

Statligt bidrag - (ersättning för nedskrivet marknadsvärde)	*
Nettoinvestering	* Bidrag ansökt 2018, positivt förhandsbesked. Max 50% ersättning. Osäker summa

2: Initiala kostnader för iordningställande av naturreservatet 2018-2019***2:1 Investeringar:***

Anläggning av rastplats	75 000
Total investeringskostnad	75 000
Statligt bidrag för lokala naturvårdsprojekt (LONA)	37 500
Nettoinvestering	37 500 kronor

2:2 Driftskostnader:

Utmärkning av reservatsgräns	20 000
Iordningställande av landstignings- och rastplats	60 000
Informationsskylt, 1 stor	15 000
Total kostnad	95 000
Statligt bidrag för lokala naturvårdsprojekt (LONA)	47 500
Nettokostnad	47 500 kronor

3: Årlig förvaltningskostnad

Förvaltning: tillsyn, rastplats, m.m.	10 000
Årlig förvaltningskostnad	10 000 kronor

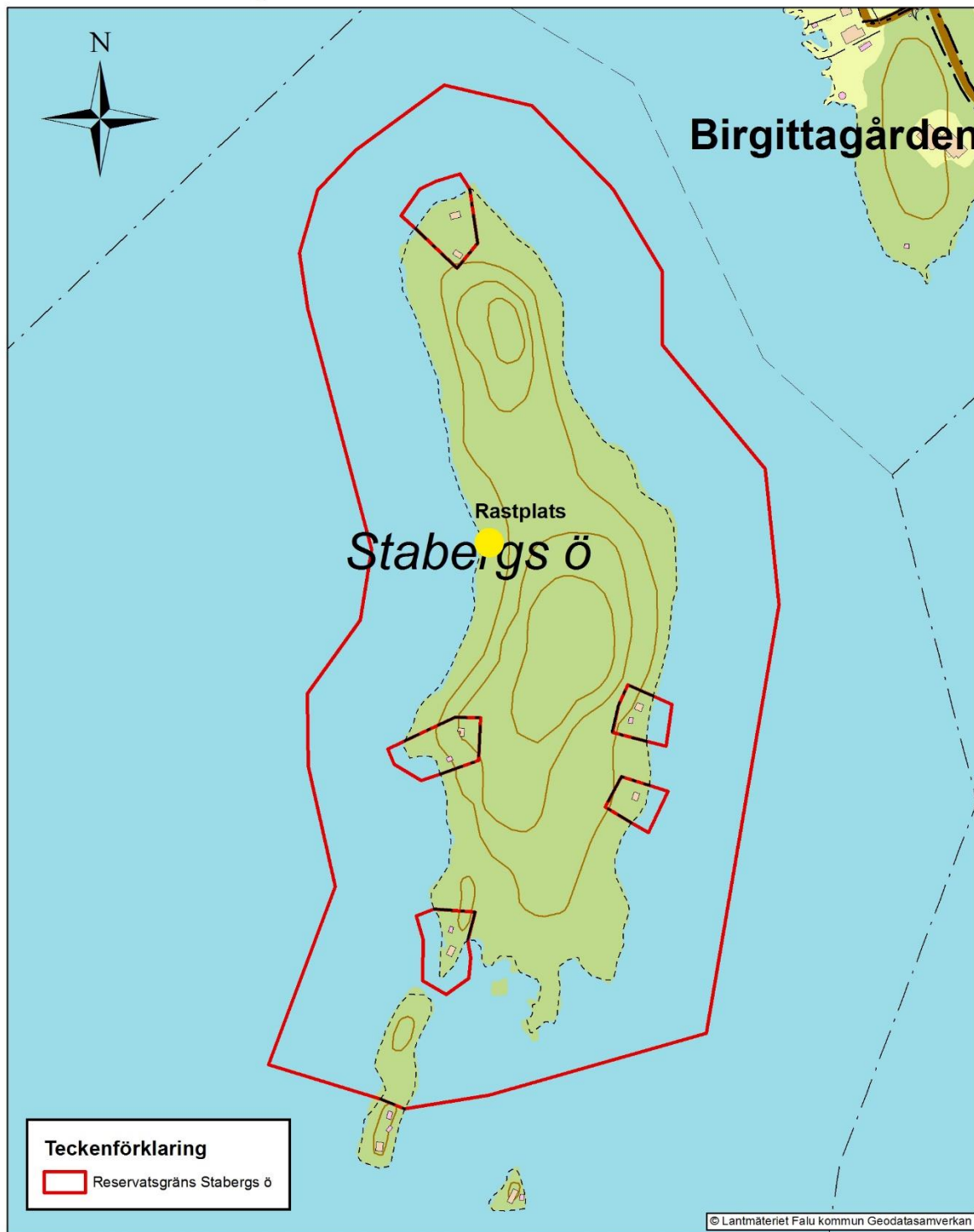
BILAGA II

Skötselområden
Naturreservatet Stabergs ö

BILAGA III

Målpunkter friluftsliv
Naturreservatet Stabergs ö

0 100 200 300 Meter